

Sygn. akt II Ca 417/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. K.

przeciwko H. K.

o ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 16 kwietnia 2014 roku, sygn. akt III RC 493/13

zmienia zaskarżony wyrok w punktach: pierwszym sentencji w ten tylko sposób, że datę ustanowienia rozdzielności małżeńskiej ustala na dzień 01 lipca 2013 roku oraz drugim sentencji w ten sposób, że znosi wzajemnie między stronami koszty procesu, a w pozostałej części apelację oddala, znosząc wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt II Ca 417/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Radomsku po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. K. przeciwko H. K. o ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej

1. orzekł rozdzielność majątkową pomiędzy powodem a pozwaną w stosunku do wspólności powstałej na skutek zawarcia związku małżeńskiego w dniu 16.06.2001 roku przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w K. (akt małżeństwa nr (...)) - z dniem 06 marca 2013 roku;
2. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 560 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu - w tym kwotę 360 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sadu Rejonowego:

Powód M. K. i pozwana H. K. pozostają w związku małżeńskim od 16 czerwca 2001 roku, (...) roku z tego związku urodziła się P. K. . Strony dotychczas nie zawierały umowy majątkowej małżeńskiej. Strony na skutek zaistniałego pomiędzy nimi konfliktu nie zamieszkują już wspólnie. Powód M. K. w dniu 06 marca 2013 roku opuścił miejsce ich wspólnego zamieszkiwania. W domu pozostała pozwana H. K. wraz z córką P..

Pomiędzy stronami w Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim toczy się sprawa o rozwód oznaczona sygnaturą akt IC 832/13.

Powód M. K. ma 38 lat. Z zawodu jest on technikiem technologiemi drewna. Pozwana H. K. ma 36 lat. Z zawodu jest ona technikiem odzieżowym, projektantem. Pozwana pobodnie jak powód prowadzi działalność gospodarczą związaną z branżą meblarską, zajmowała się też produkcją witraży.

Najpierw rozpoczęta była działalność gospodarcza w zakresie produkcji przez powoda w 2001 roku. Pozwana w 2005 roku otrzymała dotację z Powiatowego Urzędu Pracy w R. na rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej. W 2006 roku powód - z racji uruchomienia przez pozwaną działalności ze środków refundowanych - zawiesił działalność swojej firmy. Stan taki trwał do 2010 roku, kiedy to powód podjął ponownie prowadzenie pierwotnej działalności. Decyzje w tych sprawach były wspólnie uzgadniane przez małżonków K..

Od 01 grudnia 2010 roku istnieją dwie firmy: (...) M. K. i (...) H. K.. Strony współpracowały ze sobą gospodarczo w zakresie prowadzonych przez siebie działalności gospodarczych, a w rzeczywistości - jak podaje powód - to on faktycznie zajmował się obiema firmami do czasu wyrzucenia go z domu. W dyspozycji małżonków były wówczas trzy rachunki bankowe, jeden do obsługi kredytu hipotecznego i dwa dla prowadzonych działalności gospodarczych. Środki zgromadzone na rachunku związanym z działalnością gospodarczą pozwanej służyły do pokrywania kosztów prowadzenia działalności - w tym składek ZUS. Miesięczne obroty na wspólnym rachunku związanym z działalnością gospodarczą prowadzoną przez powoda oscylowały w granicach 40-50 tys. . W roku 2012 przychód z działalności gospodarczej prowadzonej przez powoda wynosił 543 171,48 złotych a koszty uzyskania stanowiły kwotę 508 631,57 złotych przy osiągniętym dochodzie 34 539,91 złotych. Odpowiednio przychód z działalności gospodarczej firmowanej przez pozwaną stanowił 516 302,90 a koszty uzyskania 504 200,59 z dochodem 12 102,31. Małżonkowie K. w czasie wspólnego zamieszkiwania zaspakajali potrzeby rodziny odpowiadające dość wysokim standardom.

Powód twierdzi, że zakończenie współpracy pomiędzy firmą prowadzoną przez powoda a firmą pozwanej nastąpiło w marcu 2013 roku.

Księgowa z firmy (...) świadczyła usługi dla firmy (...) K. H. do września 2013 roku. W 2012 roku została zawarta - pomiędzy prowadzoną przez powoda firmą a firmą pozwanej - umowa o prowadzenie usług administracyjno - księgowych przez firmę (...) na rzecz firmy (...).

Według powoda od marca 2013 roku przestały wpływać do firmy (...) zamówienia z firmy (...) - a tym samym, przestała istnieć bieżąca współpraca pomiędzy firmami stron. Nadal istniały zamówienia do zrealizowania przez firmę (...), które wcześniej wpłynęły i wymagały wykonania. Jednak część tych zamówień było realizowanych bezpośrednio do klienta bez przejścia przez sklep w R. prowadzony przez H. K..

Po marcu 2013 roku nie było już realizacji wcześniejszych zamówień z firmy (...) H. K. - za pośrednictwem punktu handlowego w R. - a jedynie bezpośrednio do klienta. Po dowiezieniu towaru bezpośrednio do klientów regulowali oni należność za dostarczony towar bezpośrednio do powoda. Pewna część zrealizowanych zleceń po marcu 2013 roku została uregulowana na rzecz firmy pozwanej. Pieniądze te wg powoda nie zostały rozliczone między stronami.

Od czasu opuszczenia domu przez powoda tj. od marca 2013 roku do września 2013 roku nadal przekazywane były składki ZUS - należne od pozwanej - ze środków firmy (...). Powód zaprzestał uiszczania tych należności

dopiero we wrześniu 2013 roku. Głównym powodem takiej decyzji powoda był fakt udzielenia w sprawie rozwodowej zabezpieczenia alimentacyjnego na rzecz żony i małoletniej córki (vide k. 49 - 56). Składki ZUS za pozwaną przestały być regulowane przez powoda za pozwaną od października 2013 roku. Konflikt małżeński pomiędzy stronami zaczął się nasilać od grudnia 2012 roku. W tym okresie M. K. zamierzał zaciągnąć kredyt bankowy na rozwój prowadzonej przez siebie firmy. Powód zdając sobie sprawę, iż przy istnieniu wspólności majątkowej i przy zaleganiu z zapłatą składek ZUS - należnych od żony - nie zostanie mu udzielony kredyt. Tym uzasadnia on swoje dyspozycje finansowe co do regulowania składek należnych od H. K. na rzecz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Powód zeznał, iż nie złożył w żadnym banku wniosku o kredyt, gdyż po uzyskaniu ustnej informacji dotyczącej możliwości zaciągnięcia kredytu M. K. wiedział, iż dla udzielenia kredytu wymagana jest zgoda współmałżonka. Powód oświadczył, że wspominał pozwaną o potrzebie zaciągnięcia kredytu już w lutym 2013 roku - w bezpośredniej z nią rozmowie. Ponowił tę prośbę w marcu 2013 roku. H. K. w marcu 2013 roku - miała według relacji powoda - kategorycznie odmówić zgody na zaciągnięcie takiego kredytu. Powód miał ponowić prośbę o udzielenie zgody na zaciągnięcie kredytu jeszcze raz przed wakacjami 2013 roku. Pozwana także i wtedy - według relacji powoda - miała odmówić udzielenia zgody na zaciągnięcie kredytu.

Sytuacja istniejąca pomiędzy powodem a pozwaną oraz istniejąca wspólność małżeńska - w ocenie M. K. - przeszkadza powodowi w prowadzeniu działalności gospodarczej w szczególności przez to, że uniemożliwiła M. K. zaciągnięcie kredytu - w celu zakupu maszyny używanej do produkcji płyt formowanych, której koszt wynosi około 500 000 złotych. Zakup tego urządzenia umożliwiłby powodowi rozszerzenie produkcji w postaci płyt formowanych, które mogłyby dalej być przez niego sprzedawane także innym zakładom meblarskim. Aktualnie firma (...) zajmuje się produkcją frontów formowanych i lakierowanych. Powód zmuszony jest nabywać takie płyty od innych producentów. Obecnie elementy meblowe formowane powód pozyskuje w wyniku współpracy z firmą (...) w S..

Strony w 2009 roku zaciągnęły kredyt hipoteczny na ponad 140 000 złotych na zakup mieszkania. Mieszkanie zostało zakupione w R. przy ulicy (...). Raty kredytowe wynoszą około 500 zł miesięcznie i są one do uregulowania do 2039 roku. Od samego początku powód spłacał raty tego kredytu. Obecnie nabyte przez strony mieszkanie użytkuje pozwana i córka stron.

Oplaty związane z bieżącą eksploatacją mieszkania na rzecz spółdzielni ponosi pozwana. H. K.. Odmawia ona regulowania rat kredytu hipotecznego, gdyż - jak stwierdził M. K. - wie, że powodowi zależy na ocenie jego zdolności kredytowej a w jego interesie jest, aby nie powstało zadłużenie w spłacie kredytu.

Powód aktualnie nie ma zaciągniętego kredytu w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Dotychczas zaciągnięty kredyt obrotowy został spłacony. Strony w trakcie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej nabyły - w formie leasingu - maszynę okleiniarkę wpisaną w stan środków trwałych firmy prowadzonej przez pozwaną, która faktycznie jest używana do produkcji w zakładzie prowadzonym przez powoda. Raty leasingowe są spłacane i nie ma z tego tytułu zadłużeń.

Po dacie 06 marca 2013 r. nie nastąpiły większe przysporzenia majątkowe. Powód nie nabył od marca 2013 r. żadnych nieruchomości a z wartościowszych rzeczy ruchomych nabył tylko samochód osobowy F. (...) za kwotę 2500 złotych. Samochodów dostawczych nie nabywał. Nie było też znaczniejszych nakładów poczynionych na nieruchomość położoną w K. - oprócz bieżących remontów. Na nieruchomości stanowiącej miejsce prowadzenia działalności gospodarczej przez pozwanego znajdują się cztery budynki, które wymagały remontów i adaptacji. Część wskazanej nieruchomości powód wydzierżawił w lipcu 2013 roku innemu przedsiębiorcy, który ma dokonać jego remontu a po zakończeniu prac adaptacyjnych uiszczać czynsz w kwocie 500 złotych miesięcznie. Pełnomocnik pozwanej wystosowała pismo do właścicieli firmy, która dzierżawi tę nieruchomość z żądaniem zapłaty za nielegalne korzystanie z hali (nielegalne tj. uzyskane bez zgody pozwanej).

W sprawie rozwodowej ustalono także, że powód posiadał papiery wartościowe nabyte przed zawarciem związku małżeńskiego o wartości około 90 000 złotych, które sprzedał w 2013 roku, a uzyskane środki przeznaczył na sfinansowanie inwestycji na nieruchomości położonej w K.. Na skutek zlecenia pozwanej rzeczoznawca dokonał

oszacowania nieruchomości ustalając, iż wartość gruntu oraz budynków wynosi 2 500 000 złotych a wartość maszyn i urządzeń stanowi kwotę 1 200 000 złotych.

Powód oświadczył, że po marcu 2013 roku nie zabierał żadnych frontów meblowych ze sklepu żony.

Głównym powodem rozstania się stron był silny konflikt związany z nawiązaniem bliskich relacji powoda z inną osobą. W październiku 2013 roku pozwana powzięła wiadomość, że powód ma romans z inną kobietą, który miał trwać już od sierpnia 2012 roku. Według pozwanej strony początkowo miały ustalić, że dojdzie między nimi do separacji a powód się wyprowadzi i przemyśli powstałą sytuację. Powód wyprowadzał się od grudnia 2012 roku do 06 marca 2013 roku. Zdaniem pozwanej działalność gospodarza stron funkcjonowała normalnie do czerwca 2013 roku. Pomimo rozstania w marcu 2013 r. strony w maju 2013 r. wystąpiły na uroczystości komunijnej jako para - choć każda ze stron przyjechała oddzielnie.

Pod koniec czerwca 2013 roku i na początku lipca 2013 roku powód zabrał pozwaną towar ze sklepu. Pozwana w tym też okresie miała zablokowany dostęp do wspólnych kont. Do czerwca 2013 roku pozwana z powodem rozliczała się za pośrednictwem kierowcy oraz pozwana przekazywała tą samą drogą zamówienia składane w jej sklepie do firmy powoda w K..

Działalność prowadzona przez pozwaną rozwijała się dobrze. H. K. określa czas realizacji zamówień na 2-3 tygodnie. Do czerwca 2013 roku - zdaniem pozwanej - klienci mieli zaufanie do prowadzonej przez H. K. działalności, bo kontrahenci nie posiadali wiadomości o zaburzonej sytuacji małżeńskiej pomiędzy stronami. Klienci stracili to zaufanie dopiero po zabranii przez powoda towaru ze sklepu pozwanej - bowiem byli zmuszeni do odbioru artykułów z K.. a ten sposób odbioru nie był dla nich wygodny.

Po zabranii na przełomie czerwca i lipca 2013 roku przez powoda frontów meblowych z firmy prowadzonej przez H. K. - pozwanej trudno było znaleźć nowego dostawcę na miejscowym rynku, bowiem firma (...) była traktowana jako konkurencja dla innych firm produkcyjnych. Powód - w ocenie pozwanej - dlatego regulował należne od niej składki zusowskie, bo zdawał sobie sprawę z tego, że pozwana nie ma takiej możliwości ze względu na brak dochodu.

Pod koniec września 2013 roku powód otworzył konkurencyjny dla pozwanej punkt handlowy w R. przy ulicy (...). Sklep (...) znajduje się przy ulicy (...) w kierunku trasy W. - K., a sklep powoda na starej trasie wyjazdowej do P. przez K.. Pozwana zeznała, że o planowanym kredycie dotyczącym działalności produkcyjnej jej męża dowiedziała się dopiero w toku postępowań sądowych.

Po wyprowadzeniu się powoda z domu przy ulicy (...) w dniu 06 marca 2013 roku opłaty nadal ponosił M. K.. Tak było do września 2013 roku. W połowie czerwca 2013 roku powód przyjechał do sklepu pozwanej i oświadczył H. K., że występuje z pozwem o rozwód, bo chce ułożyć sobie życie z inną kobietą. Ponadto powód oświadczył wówczas, że nada] będzie robił opłaty.

Od czasu rozstania stron tj. od dnia 06 marca 2012 roku nie było pomiędzy stronami więzi fizycznej. Do czasu rozstania wszystkie prace domowe (akie jak gotowanie obiadu, przyrządzenie potraw czyniła pozwana. Pieniądze przeznaczone na zakup rzeczy były wspólne. Po 06 marca 2013 roku centrum życiowe powoda znalazło się w zupełnie innym miejscu, pomiędzy stronami zaistniała separacja.

Sąd zważył, iż powód swoje roszczenie wywodzi z treści art. 52 § 1 i 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zgodnie z treścią § 1 tego przepisu z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. W myśl § 2 wyżej cytowanego przepisu rozdzielnosc majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa - w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową jedynie na żądanie małżonka i tylko wtedy, gdy występują ważne powody. Co do definicji tych ostatnich można posłużyć się wypracowanym w doktrynie i orzecznictwie znaczeniem

tego zwrotu. Należy wobec tego wskazać, że nie można ważnych powodów w rozumieniu art. 52 krio utożsamiać z pojęciem trwałego rozkładu pożycia i wiązać z kwestią winy powstania tego rozkładu. Rozkład pożycia dotyczy jedynie stosunków osobistych małżonków, podczas gdy sprawy z art. 52 krio są sprawami majątkowymi i dlatego wymienione w tym przepisie ważne powody także powinny mieć charakter majątkowy. Podkreśla się, że źródło konfliktu, którego konsekwencją jest żądanie jednego z małżonków, może leżeć w rozdzwiękach natury osobistej między małżonkami i to jest jedyny punkt styyczny między rozkładem pożycia i ważnymi powodami ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej.

Jako przykład ważnych powodów można podać takie sytuacje, w których dalsze utrzymywanie wspólności pociąga za sobą poważne zagrożenie lub naruszenie interesu majątkowego małżonka żądającego orzeczenia rozdzielnosci.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego jednym z ważnych powodów do żądania zniesienia wspólności majątkowej może być separacja faktyczna małżonków uniemożliwiająca małżonkom współdziałanie w zarządzie ich majątkiem wspólnym (v. Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2000-06-20, III CKN 287/00 publ. Legalis).

W sprawie III CKN 373/99 (opubl. Legalis) Sąd Najwyższy orzekł, że separacja faktyczna małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym, może stanowić ważny powód zniesienia przez sąd wspólności majątkowej a z żądaniem zniesienia wspólności może wystąpić również małżonek, który jest wyłącznie winny separacji. Wina jego, jak też wzgląd na dobro rodziny lub pozwanego małżonka, powinny być brane pod uwagę jedynie przy ocenie żądania zniesienia wspólności z punktu widzenia zasad współżycia społecznego.

W rozpoznawanej sprawie powód i pozwana bez wątpienia pozostają w separacji faktycznej od dnia 06 marca 2013 r. Ta okolicznosc jest niekwestionowana tym bardziej, że z zeznań stron jak i części świadków wynika, że konflikt małżeński stron zaistniał już wcześniej, bo wiadomość o kontaktach powoda z inną kobietą pozwana powzięła już w 2012 roku. Wtedy to strony - według pozwanej miały ustalić, że dojdzie między nimi do separacji i powód wyprowadzi się. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie może być wątpiwości co do tego, że od 06 marca 2013 roku strony nie zamieszkują ze sobą a stan ten nabrał cech trwałości i w czerwcu 2013 roku M. K. wystąpił przeciwko H. K. z pozwem rozwodowym .

Zdaniem strony powodowej separacja faktyczna, która istnieje pomiędzy stronami od 06 marca 2013 roku uniemożliwia współdziałanie małżonków w zarządzie majątkiem wspólnym. Inne w tej mierze stanowisko prezentuje strona pozwana, która najpierw wniosła o oddalenie powództwa w całości a ostatecznie uznając je co do zasady, wniosła o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej pomiędzy stronami z dniem 09 września 2013 roku - twierząc - że od tej właśnie daty nastąpiło faktyczne zerwania pomiędzy stronami wszystkich łączących je więzi, jak też od tej daty strony nie mogą porozumieć się w istotnych kwestiach dotyczących zarządu majątkiem wspólnym. Jednocześnie pozwana zauważa, że w lipcu 2013 roku relacje między małżonkami uległy pogorszeniu, powodem tego miało być - w ocenie tej strony - zabranie przez powoda z punktu sprzedaży pozwanej dostarczonych przez niego towarów, co miało spowodować pozbawienie pozwanej możliwości uzyskiwania dochodów z prowadzonej działalności. Na okolicznosc tego, że w dacie 06 marca 2013 roku nie istniały ważne powody uzasadniające orzeczenie rozdzielnosci majątkowej między małżonkami strona pozwana wskazała, że powód mimo narastającego konfliktu, w dalszym ciągu opłacał za pozwaną składki ZUS, opłacał czynsz oraz opłaty mieszkaniowe a także ratę kredytu hipotecznego. W ocenie strony pozwanej 06 marca 2013 roku, powoda nadal łączyła więź gospodarcza, strony nadal prowadziły współpracę w ramach prowadzonych przez nie działalności gospodarczych, nadal zarządzały majątkiem wspólnym - umiały się wzajemnie porozumieć (v. pismo pełnomocnika pozwanej k.41-46).

Bardzo istotną okolicznoscią wynikającą z poczynionych przez sąd ustaleń jest fakt prowadzenia przez strony - jeszcze przed zaistnieniem sytuacji konfliktowej na tle stosunków osobistych w małżeństwie H. i M. K. - dwóch wyodrębnionych pod względem formalno-prawnym działalności związanych z produkcją i handlem artykułami meblarskimi - co powodowało możliwość wspólnych decyzji, a nawet przed konfliktem faktycznego nimi zarządzania przez powoda. Sytuacja ta jednak zmieniała się wraz z narastającym konfliktem. Najpierw strony ustaliły - według relacji pozwanej - że pomiędzy nimi będzie istniał stan separacyjny, później jednak tj. 06 marca 2013 roku doszło

do ostatecznego opuszczenia przez powoda miejsca wspólnego zamieszkiwania stron a następnie do wszczęcia postępowania rozwodowego. Przy takim rozwoju konfliktowej sytuacji między małżonkami K. - nie można w ocenie sądu pierwszej instancji przyjąć - jako rzeczywistego twierdzenia strony pozwanej, że strony w dacie opuszczenia przez powoda miejsca wspólnego zamieszkiwania umiały się nadal porozumieć w jakichkolwiek kwestiach dotyczących ich związku - zarówno osobistych jak i majątkowych. Natomiast zrozumiałym jest, że w firmach przez strony prowadzonych istniały jeszcze wspólne elementy ich wcześniejszej współpracy. Stąd w tej dacie księgowość była jeszcze prowadzona w obu firmach przez tę samą osobę, istniały materiały przekazane przez firmę produkującą firmie sprzedającej, a nawet i urządzenia zakupione przed konfliktem na podstawie wzajemnego wówczas porozumienia stanowiące środki trwałe zakładu pozwanej znajdowały się faktycznie w zakładzie powoda.

Wobec poczynionych ustaleń widocznym wyraźnie w ocenie sądu pierwszej instancji jest - że w okresie trwającego konfliktu i nawet jeszcze przed wyprowadzeniem się powoda ze wspólnego domu - brak było już możliwości właściwego porozumienia w kwestiach gospodarczych. Sąd dał wiarę temu, że powód dążył do dalszego rozwoju prowadzonej przez siebie działalności produkcyjnej w zakładzie w K. i dlatego chciał zaciągnąć kredyt w celu zakupu maszyny do produkcji płyt fornirowych. Potwierdzili wiadomość o informacji o takich zamiarach powoda świadkowie będący pracownikami prowadzonej przez niego firmy. O prawdziwości tego zamiaru - mimo zaprzeczenia pozwanej - świadczy również dynamika prowadzonej działalności produkcyjnej wyrażająca się bardzo wysokimi obrotami przy dużych kosztach osiągnięcia przychodów i w konsekwencji niewysokim zysku (dochodzie). Także zeznania powoda złożone w sprawie wykazują jego dużą orientację zarówno w zakresie cen tego typu maszyn, warunków nabycia a przede wszystkim możliwości wytwórczych i w konsekwencji zwiększenia asortymentu produkcyjnego prowadzącego do potania kosztów prowadzonego przedsięwzięcia. Z kolei brak zgody pozwanej na zaciągnięcie kredytu przy istniejącym ustroju wspólności majątkowej uniemożliwia powodowi wprowadzenie tej inwestycji. Również ewidentnie o braku możliwości porozumienia w sprawach gospodarczych związanych ze wspólnym majątkiem stron świadczy negowanie przez pozwaną ważności umowy dotyczącej wydzierżawienia części nieruchomości w K. podmiotowi, który miał zainwestować w prace remontowe i adaptacyjne jednego z istniejących tam budynków (v. k.8). Podnoszone przez stronę pozwaną zarzut złośliwego działania powoda poprzez otwarcie własnego punktu sprzedaży obok sklepu pozwanej - zdaniem sądu pierwszej instancji- nie musi mieć sugerowanego charakteru, bowiem w toku postępowania ustalono, że wymienione sklepy nie pozostają ze sobą w bezpośredniej bliskości, ponieważ istniejący wcześniej znajduje się przy ulicy (...) (wyjazdowej z R. w kierunku trasy szybkiego ruchu i K.) a nowourządzony przy ulicy (...) (wyjazdowej w kierunku P. przez K.), a ponadto należy zauważyć, że skoro dotychczasowa współpraca gospodarcza pomiędzy małżonkami została zerwana to w interesie powoda było urządzenie nowego punktu sprzedaży. W tym miejscu należy także podnieść, że R. i okolice obfitują w sklepy oraz zakłady meblarskie z uwagi na prowadzone przez wiele lat kształcenie młodzieży w kierunku stolarskim. Poza tym tradycje meblarskie w tym rejonie związane są z działającą Fabryką (...).

Kwestia zabrania przez powoda frontów meblowych ze sklepu pozwanej na przełomie czerwca i lipca 2013 roku nie została jednoznacznie ustalona. Pozwana oraz jej ojciec, będący świadkiem w sprawie - twierdzą, że przedmioty te zostały przez powoda zabrane, powód temu zaprzecza, świadek A. A. będący kierowcą i wykonujący czynności dostawczo - odbiorcze, nie potwierdza tej okoliczności. Okoliczność ta nie ma jednak w ocenie sądu decydującego znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy - wobec ustalonych w toku postępowania faktów pozwalających na ocenę istniejących pomiędzy stronami stosunków majątkowych.

Podnoszenie przez stronę pozwaną-jako argumentu dla uznania, że strony były związane majątkowo i gospodarczo po opuszczeniu przez powoda ich wspólnego mieszkania także i przez to, że powód nadal opłacał rachunki związane z utrzymaniem mieszkania, w którym mieszkała pozwana wraz z małoletnią córką i uiszczał w całości ratę kredytu hipotecznego oraz opłacał za pozwaną składki ZUS - nie jest zasadne w aspekcie przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego i jego oceny przez sąd rejonowy - a zwłaszcza przez przyjęcie, że powód z jednej strony uiszczał te należności, aby spełniać kryteria zdolności kredytowej (chodzi tu zwłaszcza o spełnianie w całości rat kredytu hipotecznego jak i o składki ubezpieczenia społecznego należne od pozwanej) a z drugiej strony mając na uwadze, że na powodzie ciąży obowiązek alimentacyjny przewidziany w art. 27 krio (dotyczy to opłat związanych

z utrzymaniem mieszkania, w którym zamieszkuje pozwana wraz z małoletnią córką P.). W tym miejscu trzeba zauważyć, że obowiązek powoda w zakresie alimentacyjnego zabezpieczenia potrzeb rodziny został skonkretyzowany postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 09 września 2013 roku w sprawie I C 832/13 (v. k.49)

Z ustaleń faktycznych będących podstawą rozpoznania niniejszej sprawy wynika, że co najmniej od 06 marca 2013 roku nie było już pomiędzy stronami żadnego porozumienia także w zakresie zarządu ich majątkiem wspólnym.

W wyroku Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2004-06-04, III CK 126/03 Opubl: Legalis - wskazano, że okoliczności takie jak - separacja małżonków, brak współdziałania i zgody w prowadzeniu działalności gospodarczej, występujące sprzeczności interesów, uzasadniają przyjęcie daty wstecznej określającej moment, kiedy zaistniały ważne powody w rozumieniu przepisu art. 52 § 1 i § 2 KRO.

W tych warunkach oraz biorąc pod uwagę, iż ustalona na skutek zlecenia pozwanej wartość wspólnego majątku stron jest znaczna (tylko znajdującego się na nieruchomości w K. ponad 3 500 000 złotych /por. ostatni akapit k. 52 odwr./) ustalenie rozdzielnosci majątkowej z dniem 06 marca 2013 roku nie stanowi w ocenie sadu pierwszej instancji naruszenia zasad współżycia społecznego - w aspekcie ewentualnego przyszłego postępowania o podział majątku (na co zwracała uwagę pełnomocnik pozwanej m.in. w piśmie procesowym opatrzonym data 28 stycznia 2013 roku, k. 41).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 KPC z zasądzeniem na rzecz powoda od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w wysokości minimalnej zgodnie z art. 7 ust 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanej zaskarżając go w całości, zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, mającego wpływ na wynik sprawy, to jest:

1. art. 233 k.p.c. polegające na przekroczeniu ram swobodnej oceny dowodów poprzez dowolne ustalenia stanu faktycznego, nie znajdujące oparcia w materiale dowodowym znajdującym się w aktach sprawy i przyjęcie, iż:

a) pozwana powzięła wiadomość o kontaktach powoda z inną kobietą w 2012r., podczas gdy o fakcie utrzymywania bliskich relacji z inną kobietą pozwana dowiedziała się w styczniu 2013r.;

b) pozwana wyrzuciła powoda z domu, podczas gdy to powód sam z własnej inicjatywy wyprowadził się z domu i porzucił rodzinę;

c) w roku 2012 została zawarta - pomiędzy prowadzoną przez powoda firmą a firmą pozwanej - umowa o prowadzenie usług administracyjno - księgowych przez firmę (...) na rzecz firmy (...), podczas gdy umowa taka nigdy nie została zawarta, zaś księgowa będąca pracownikiem powoda faktycznie zajmowała się obsługą obydwu działalności gospodarczych - które były ze sobą ściśle powiązane - do dnia 9 września 2013r.;

d) co najmniej od 6 marca 2013r. nie było już pomiędzy stronami żadnego porozumienia także w zakresie zarządu majątkiem wspólnym, podczas gdy po lej dacie aż do dnia 9 września 2013r. pomiędzy stronami nadal istniała w sferze finansowej - więz gospodarcza, której istnienie miało wpływ na zarząd majątkiem wspólnym;

e) od marca 2013r. przestały wpływać do firmy powoda zamówienia od firmy pozwanej, a tym samym przestała istnieć bieżąca współpraca pomiędzy stronami, podczas gdy do przełomu czerwca i lipca 2013r. zamówienia takie nadal wpływały i były realizowane poprzez kierowcę zatrudnionego u powoda, który odbierał także od pozwanej zapłatę za zrealizowane przez powoda na jej rzecz zamówienia;

f) po marcu 2013r. nie było realizacji wcześniejszych zamówień z firmy pozwanej - za pośrednictwem punktu handlowego w R. - a jedynie bezpośrednio do klienta, podczas gdy do przełomu czerwca i lipca 2013r. zamówienia realizowane były nadal za pośrednictwem firmy pozwanej, zaś dopiero po lipcu 2013r. bezpośrednio u powoda w K.;

g) powód po marcu 2013r. nie zabierał żadnych frontów meblowych ze sklepu pozwanej, podczas gdy na przełomie czerwca i lipca 2013r. powód zabrał znajdujące się u pozwanej fronty meblowe pozostawiając jedynie drobne akcesoria meblowe;

h) otwarcie przez powoda punktu sprzedaży w R. nie miało charakteru złośliwego działania, podczas gdy punkt ten został otwarty pod taką samą nazwą w R., a więc na obszarze stosunkowo małego rynku potencjalnych odbiorców;

i) pozwana odmawiała regulowania rat kredytu hipotecznego tylko dlatego, aby zrobić na złość powodowi, podczas gdy pozwanej nie było stać na spłatę tego zobowiązania;

j) powód spłacał raty zaciągniętego przez strony kredytu hipotecznego oraz opłacał za pozwaną składki ZUS do września 2013r. tylko po to aby, spełniać kryteria zdolności kredytowej, podczas gdy czynił to z uwagi na fakt, że doskonale zdawał sobie sprawę, iż pozwanej nie jest stać na opłacanie tych należności, a ponadto poczuwał się do odpowiedzialności za rodzinę i prowadzoną przez pozwaną działalność gospodarczą która na skutek działań powoda przestała przynosić dochód;

k) powód zamierzał zaciągnąć kredyt na rozwój prowadzonej przez siebie firmy, ale pozwana odmówiła zgody na zaciągnięcie tego kredytu, podczas gdy powód nigdy nie rozmawiał z pozwaną na temat rzekomych planów kredytowych, zaś pozwana dopiero w toku procesu dowiedziała się o zamiarze zaciągnięcia takiego zobowiązania, co uzasadnia stwierdzenie, iż plany kredytowe powoda zostały poczynione wyłącznie na użytek niniejszego postępowania;

l) pozwana wiedziała o fakcie wydzierżawienia przez powoda w lipcu 2013r. części nieruchomości położonej w K., na której powód prowadzi działalność gospodarczą oraz że zażądała zapłaty za nielegalne korzystanie z tej nieruchomości, podczas gdy pozwana dopiero na pierwszej rozprawie rozwodowej we wrześniu 2013r. dowiedziała się o zawartej przez powoda umowie dzierżawy (bez jej wiedzy i zgody), zaś wystosowane do dzierżawców pismo miało jedynie charakter informacyjny i nastąpiło po tej dacie;

m) pominięcie dowodu ze złożonych przez pozwaną faktur, świadczących o istnieniu pomiędzy stronami współpracy gospodarczej po dniu 06.03.2013r., oraz brak odniesienia się do nich w uzasadnieniu wyroku, co czyni niemożliwym polemikę z ustaleniami Sądu;

n) oparcie części stanu faktycznego na dowodzie z zeznań świadków, podczas gdy ich wiedza ograniczała się do faktów, które podał im powód;

2. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 560,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, podczas gdy w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy nie istniały podstawy do uwzględnienia powództwa w całości i ustanowienia rozdzielnosci majątkowej pomiędzy stronami z dniem 6 marca 2013r., a nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, iż data ta jest zasadna - to z uwagi na fakt, że w toku sprawy rozwodowej toczącej się równoległe do niniejszego postępowania przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim Wydział I Cywilny pod sygn. akt: I C 832/13 - w trybie zabezpieczenia - powód został zobowiązany do łożenia na rzecz H. K. kwoty po 1.300,00 zł miesięcznie (postanowienie Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim Wydział I Cywilny z dnia 9 września 2013r. wydane w sprawie I C 832/13) - na pozwaną nie powinien zostać nałożony obowiązek zwrotu kosztów procesu, ponieważ rozstrzygnięcie to jest krzywdzące dla niej i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego;

II. Przepisu prawa materialnego, mające wpływ na wynik sprawy, to jest:

- art. 52 § 2 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, iż zasadnym jest ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem 6 marca 2013r., bowiem to w tej dacie powstały ważne powody, podczas gdy do dnia 9 września 2013r. pomiędzy stronami trwała więź gospodarcza w sferze finansowej oraz zarząd majątkiem wspólnym, zatem w dniu 6 marca 2013r. nie istniały jakiegokolwiek ważne powody umożliwiające ustanowienie rozdzielności majątkowej z tym dniem.
- art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas, gdy ustanowienie rozdzielności z datą porzucenia przez powoda rodziny narusza zasady współżycia społecznego.

Biorąc pod uwagę powyższe apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 poprzez orzeczenie rozdzielności majątkowej pomiędzy powodem M. K. a pozwaną H. K. z domu Podczas w stosunku do wspólności powstałej na skutek zawarcia związku małżeńskiego w dniu 16.06.2001r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w K. (akt małżeństwa nr (...)) - z dniem 9 września 2013 r. oraz w pkt 2 poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Radomsku. Nadto wnosił o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda wnosił o oddalenie apelacji pozwanej jako bezzasadnej oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jest częściowo uzasadniona.

Stanowisko Sądu Rejonowego, że już w dniu 6 marca 2013 roku zaistniał taki stan rzeczy, który uzasadniał ustanowienie w tej dacie rozdzielności majątkowej jest błędne. Oparte ono było na stwierdzeniu, iż już wówczas nastąpiła separacja faktyczna małżonków.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy temu przeczy. Jest niewątpliwe, że dnia 6 marca 2013 roku powód wyprowadził się ze wspólnego domu i od tej daty strony mieszkają oddzielnie, zaprzestały wspólnie prowadzić gospodarstwo domowe.

Powyższe jednak nie oznacza, że w tejże dacie rozłączenie małżonków miało cechy trwałości. Jest oczywistym, iż utrwalenie separacji nastąpiło z upływem- w realiach rozpoznanej sprawy- około 4 miesięcy.

Zgromadzony w sprawie obszerny materiał dowodowy, dostarcza wystarczająco dużo argumentów przemawiających za tym, że rozdzielność majątkowa winna być orzeczona później tj. z dniem 1 lipca 2013 roku.

Przy określeniu tej daty należało uwzględnić treść art. 52 § 1 k.r.o. oraz bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego ukształtowane na tle spraw o ustanowienie rozdzielności majątkowej.

Podkreśla się (por., np. wyrok SN z 14.01.2005 roku, III CK 112/04, Lex Nr 602707, wyrok SN z 7.12.2000 roku, II CKN 401/00, Lex Nr 548/761, wyrok SN z 13.01.2000 roku, II CKN 1020/98, Lex Nr 50872), że ważnym powodem w rozumieniu w/w przepisu jest taka separacja faktyczna małżonków, która uniemożliwia lub znacznie utrudnia współdziałanie w zarządzaniu majątkiem wspólnym.

Przedstawiony stan rzeczy powstał na przełomie czerwca i lipca 2013 roku. Wówczas to obie strony zaprzestały wspólnie zarządzać i współdziałać w prowadzeniu spraw dotyczących majątku małżeńskiego. Strony prowadziły w czasie trwania małżeństwa działalność gospodarczą, powód w zakresie produkcji mebli, zaś pozwana w zakresie ich sprzedaży. Obie firmy były prawnie oraz gospodarczo wyodrębnione. Istota wzajemnych stosunków i relacji polegała jednakże na tym, iż obie firmy ze sobą współdziałały i kooperowały.

Wyprodukowany asortyment w przedsiębiorstwie powoda był odstawiany do firmy pozwanej, która zajmowała się jego sprzedażą. Powyższe więzi gospodarcze ustały z początkiem lipca 2013 roku. Powód zaprzestał dostarczać towar do zakładu handlowego pozwanej, a już umieszczone tam wcześniej rzeczy zabrał. Okoliczność ta w zasadzie jest bezsporna. Na fakt wzajemnej współpracy pomiędzy obiema firmami do końca czerwca 2013 roku wskazują zeznania m.in. świadków: E. (...) (por. k. 34) oraz M. P. (por. k. 83). Ten ostatni podał, że latem powód zabrał nie sprzedane jeszcze fronty od mebli kuchennych. Zeznał również, iż do tej daty pozwana sprzedawała meble dostarczane do jej sklepu przez męża i następnie rozliczała się z nim uzyskanymi w ten sposób pieniędzmi. Ustalenia w tym zakresie znajdują również potwierdzenie w kserokopii faktur i rachunków obrazujących wzajemną współpracę handlową w okresie do czerwca 2013 roku (por. k. 106 i n.).

Trafnie podnosi skarżąca, że brak jest dowodów, że pozwana czyniła w ostatnim okresie przeszkody do zaciągnięcia kolejnego kredytu. Wymagało to wykazania (por. art. 6 k.c.) przez powoda, że bezpośrednio przed wyprowadzką ze wspólnego mieszkania uruchomił procedurę wymaganą w uzyskaniu kredytu. Brak danych co do daty, banku, który miał być kredytodawcą oraz wielkości pożyczki i celu, na jaki miał być zaciągnięty.

Kolejnym ważnym powodem do ustalenia rozdzielności majątkowej jest zaniedbywanie obowiązków rodzinnych, zwłaszcza w zakresie alimentacji (por. np. Tomasz Sokołowski, Komentarz do art. 52 krio, t. 6 i powołane tamże orzecznictwo SN, Lex omega, stan prawny na 21 sierpnia 2014 roku).

Do akt sprawy złożony został (por. k. 50 i n.) odpis postanowienia o zabezpieczeniu wydanego w sprawie rozwodowej. Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że powód zaniedbuje rodzinę i zaprzestał z początkiem lipca 2013 roku łożyć na utrzymanie córki. Sąd wówczas ustalił, że w tej dacie powód odebrał ze sklepu pozwanej swój towar- jeszcze nie sprzedany.

Powyższe musi prowadzić do wniosku, iż z dniem 1 lipca 2013 roku powstała taka sytuacja pomiędzy stronami, która uniemożliwiała dalsze współdziałanie w zarządzaniu majątkiem wspólnym.

Z tych więc przyczyn i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. należało przesunąć datę rozdzielności majątkowej na dzień 1 lipca 2013 roku.

Apelacja w pozostałej części jest nieuzasadniona.

Brak jest argumentów przemawiających za ustaleniem rozdzielności z datą późniejszą tj. z dniem 9 września 2013 roku.

W ocenie skarżącej przemawia za tym fakt, iż do początku września 2013 roku powód opłacał za nią składki z tytułu ubezpieczeń społecznych, regulował raty kredytu wspólnie zaciągniętego oraz opłaty związane z utrzymaniem wspólnego mieszkania (woda, energia elektryczna itp.).

Sąd Rejonowy ustalił, że opłaty związane z utrzymaniem domu były od lipca 2013 roku uiszczane przez pozwaną, która po wyprowadzce męża w marcu tegoż roku sama zamieszkiwała we wspólnym domu.

Ustaleń tych skarżąca we wniesionej przez siebie apelacji skutecznie nie zakwestionowała. Nie zaoferowała w postępowaniu odwoławczym żadnego dowodu, któryby to podważył. Zarzuty w tym zakresie należy uznać za bezskuteczną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu.

Pozwana stanowczo i konsekwentnie, w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, podawała, że było to wynikiem nie współdziałania i porozumienia obojga małżonków, lecz wynikiem braku środków finansowych po jej stronie.

Podnieść należy, że zobowiązania te z obu tytułów były nie dość znaczące w zestawieniu z wartością całego majątku wspólnego, który skarżąca określiła na około 2,5 mln złotych. Wąski zakres tych zobowiązań wyklucza szczegółowe rozważania w zakresie zarządu rzeczą wspólną.

Za wskazaną w apelacji datą, z nastaniem której możliwe jest ustalenie rozdzielnosci majątkowej nie przemawiają również złożone do akt sprawy kserokopie rachunków i faktów (por. k. 106- 143). Dotyczą one okresu wcześniejszego tj. sprzed lipca 2013 roku. Po tej dacie odnotowano jeden tylko przypadek sprzedaży frontów drzwi mebli w sklepie pozwanej. Zapewne dotyczy to towaru znacznie wcześniej dostarczonego tj. przed lipcem 2013 roku.

Nadmierną rolę przywiązuje autorka apelacji zeznaniom E. B.. Była ona pracownikiem w firmie powoda. Jeżeli wykonywała ona odrębnie jakieś czynności w zakładzie pozwanej to z faktu tego nie można wyprowadzić wniosków o istniejącej między stronami współpracy. Wymagało to wykazania (art. 6 k.c.), że zadania, które realizowała w obu firmach były ze sobą powiązane i świadczą o kooperacji obu przedsiębiorstw.

Za skorygowaniem daty rozdzielnosci majątkowej, w sposób żądany przez skarżącą nie przemawiają zasady współżycia społecznego.

Jak wcześniej wskazano opłaty związane z utrzymaniem mieszkania ponosiła w spornym okresie wyłącznie pozwana. Zaspokojenie potrzeb rodziny (alimentacja) dokonuje się z majątku i dochodów dłużnika- niezależnie od tego, jaki charakter ma ten majątek lubi dochody. Rata kredytu, w powyższym okresie wynosiła około 500 złotych miesięcznie. W okresie od lipca do września 2013 roku obciążenie z tego tytułu to kwota około 1500 złotych. Jest to suma nieznaczająca w zestawieniu z wartością całego majątku wspólnego. Zarzut więc ewentualnego zgłoszenia w sprawie o podział majątku wspólnego nakładów z majątku osobistego na dorobkowy traci na znaczeniu.

Z tych więc przyczyn i na podstawie art. 385 k.p.c. apelację w tej części jako niezasadną należało oddalić.

O kosztach procesu za obie instancje orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. stosując zasadę w nim wyrażoną wzajemnego zniesienia kosztów. Powództwo i apelacja zostały bowiem uwzględnione jedynie w części.